

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1935 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående reglering av löne- och arbetstidsförhållanden för ungdom i icke-industriellt arbete.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 336, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Henrikson m. fl.* hemställt,

1) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta undersöka och utreda möjligheterna för en lagstiftning syftande till bestämmelser om minimilön samt till effektivisering av redan befintliga bestämmelser angående maximalarbetsdag och semester för ungdom i icke-industriellt arbete, samt

2) att, i händelse riksdagen funne skäligt bifalla en annan av samma motionärer väckt motion (nr 337) om arbetstidens reglering, vid arbetstidslagens utformning måtte tillses, att i nu förevarande motion avsedda grupper icke komme »utan dess verkningskraft».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionärernas yrkanden, får utskottet hänvisa till motionen.

Beträffande *arbetstiden* för minderåriga (personer under 18 år) gäller enligt 14 § 1 mom. första stycket i lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd (såsom detta lagrum lyder enligt lag den 12 juni 1931), att minderårig icke får användas till arbete, varå arbetarskyddslagen helt äger tillämpning — d. v. s. praktiskt taget all yrkesmässigt bedriven verksamhet utom jordbruket — mer än tio timmar av dygnet eller sextio timmar i veckan. Angående minderårigs arbetstid i arbete, varå arbetstidslagen äger tillämpning, gäller givetvis vad där är stadgat, dock att dylikt arbete i varje fall är underkastat de tidsbegränsningar, som nyss nämnts. En maximering av arbetstiden för minderåriga till tio timmar om dygnet och sextio timmar i veckan kan således numera sägas vara allmänt genomförd. Från denna begränsning kan undantag ifrågakomma allenast, om natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, vållat avbrott i ett företags drift eller ock medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada å liv, hälsa eller egendom.

Bestämmelser om *arbetarsemester* återfinnas i 5 § m) av arbetarskyddslagen, enligt vilket stadgande semesterledighet omfattande minst fyra söckendagar bör beredas åt arbetare, som utan avsevärt uppehåll användes till arbete året runt och varit anställd hos arbetsgivaren eller företaget någon längre tid. Denna ledighet bör i allmänhet utgå under den varmare årstiden samt i regel vara sammanhängande och förlagd i omedelbar anslutning till söner eller helgdag. Stadgandet äger tillämpning å alla arbetare, som omfattas av arbetarskyddslagen, sålunda även minderåriga sådana — dock ej å jordbrukets arbetare.

Lagstiftning rörande fastställande av *minimilöner* finnes icke i vårt land.

Å internationella arbetsorganisationens konferens år 1928 i Genève antogs ett förslag till konvention angående införande av metoder för fastställande av *minimilöner* samt en rekommendation angående tillämpningen av metoder för fastställande av *minimilöner*.

I proposition nr 185 år 1929 anhöll Kungl. Maj:t om riksdagens yttrande angående nämnda konventionsförslag och rekommendation. I propositionen uttalades den meningen, att konventionen då ej borde biträdas av vårt land. Rekommendationen ansågs ej heller böra föranleda någon åtgärd från svensk sida. Till denna uppfattning anslöt sig även riksdagen på förslag av andra lagutskottet (utlåtande nr 41).

Ovannämnda konvention har intill 1935 års början ratificerats av 16 stater, nämligen Australien, Chile, Colombia, Frankrike, Irland, Italien, Kina, Mexiko, Nicaragua, Norge, Spanien, Storbritannien, Sydafrika, Tyskland, Ungern och Uruguay. Beslut om ratifikation föreligger i Bulgarien och Nederländerna samt förslag därom i Belgien, Kuba och Tjeckoslovakien.

Vid 1934 års riksdag framställde herrar Henrikson och Ström i en motion, II: 71, samma yrkande som under punkten 1) i nu förevarande motion.

På begäran av andra lagutskottet avgav socialstyrelsen yttrande över motionen II: 71. Vid detta yttrande fanns fogad en av t. f. aktuarien J. Richert upprättad promemoria angående kollektivavtalens bestämmelser om löner, arbetstid och semester i fråga om minderårig personal inom vissa icke-industriella yrken. Nämnda två handlingar äro intagna såsom bilagor i utskottets utlåtande nr 34 år 1934, och får utskottet hänvisa till innehållet i desamma.

Utskottet anförde i anledning av motionen II: 71 vid förra årets riksdag:

Såsom framgår av socialstyrelsens till utskottet avgivna yttrande förefinnas i gällande lag vissa bestämmelser rörande arbetstid och semester, vilka gälla jämväl beträffande ungdom med annan anställning än i industriellt arbete. Lagbestämmelser om fastställande av *minimilöner* hava icke ansetts böra antagas i vårt land, sålunda ej ens i fråga om vuxna anställda i allmänhet. Att i lagstiftningen införa bestämmelser härutinnan beträffande ungdom varom nu är fråga torde ännu mindre vara anledning, då möjligheten för dem att överhuvud erhålla sysselsättning ofta är beroende just därpå,

att deras arbetskraft kan erhållas mot en billigare ersättning än som betalas till vuxna. Vad i förevarande motion anförts finner utskottet därför icke böra föranleda riksdagen att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning i ämnet.

Utskottet hemställde, att motionen icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd. Denna hemställan bifölls av riksdagen.

Här må anmärkas, att de utredningsmän, som jämlikt Kungl. Maj:ts be- myndigande den 19 juni 1931 tillkallats för att inom socialdepartementet biträda med verkställande av utredning och utarbetande av förslag rörande frågan om rättslig reglering av de i enskild tjänst anställdas arbetsavtal och vad därmed äger samband — *kommittén angående privatanställda* — torde komma att i viss utsträckning behandla de i förevarande motion berörda spörsmålen.

I det utlåtande, innefattande förslag till lag angående arbetsavtal, vilket inom kort torde komma att offentliggöras, har — enligt vad utskottet erfarit — frågan om semester behandlats. Specialbestämmelser beträffande minderåriga i förevarande hänseende torde dock icke komma att föreslås.

I ett senare sammanhang torde kommittén komma att behandla frågan om övertidsersättning, avseende även minderåriga.

Med anledning av den i förevarande motion, II: 336, under punkt 2) gjorda hemställan får utskottet här omnämna, att utskottet förut denna dag i utlåtande nr 16 behandlat en av herr Karlson i Grängesberg m. fl. (samma motionärer som i fråga om motionen II: 336) väckt motion, II: 337, angående vissa ändringar i lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning.

I sitt nämnda utlåtande nr 16, vartill utskottet anhåller att få hänvisa, har utskottet hemställt, att motionen II: 337 icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

De förhållanden, som äro av betydelse för bestämmandet av arbetstid, semester och avlöningsförhållanden för ungdom i icke-industriellt arbete, äro av vitt skiftande natur inom olika yrkesgrenar. För att räckvidden av hit-hörande problem skola bliva närmare belysta, synes enligt utskottets me- ning böra avvaktas de erfarenheter, som vinnas genom en pågående regle- ring av dessa spörsmål i kollektivavtal på olika arbetsområden. Med hänsyn härtill finner utskottet sig icke böra tillstyrka riksdagen att för närvarande hos Kungl. Maj:t begära utredning i förevarande ämne.

Utskottet har förut denna dag i utlåtande nr 16 hemställt, att i motionen II: 337 framställda yrkanden angående ändringar i gällande lag om arbets- tidens begränsning icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd. Härav följer, att utskottet icke kan tillstyrka den hemställan, som gjorts under punkt 2) i den nu förevarande motionen II: 336.

På grund av vad ovan anförts får utskottet hemställa,

a) att det under punkt 1) i motionen II: 336 framställda yrkandet icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd; samt

b) att det under punkt 2) i samma motion framställda yrkandet icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 mars 1935.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman*, *Bagge*¹, *Frändén*¹, *Gustaf Tamm*², *P. Sandström*^{2*}, *Norman*, *Karl Bodin*^{*}, *Knut Petersson*^{2*}, *Olof Carlsson*, *Forsslund* och *Elof Andersson*^{1*};

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar², *Hage*^{1*}, *Johanson* i Halla-gården², *Petersson* i Lerbäcksbym^{2*}, *Olovson* i Västerås², *Pettersson* i Hällbacken, *Hansson* i Trollhättan^{*}, *Gardell* i Gahns¹, *Sandström* i Sollefteå, *Johanson* i Huskvarna^{1*}, *Hermansson*¹, *Olsson* i Staxäng¹ och *Sandberg*².

¹ Ej närvarande vid behandlingen av punkt 1) i motionen.

² » » » » » » » » 2) » »

* » » » utlåtandets justering.